

Toppa inte träd!

Toppning är en åtgärd som allvarligt skadar träd. Men trots över 25 år av entydiga forskningsresultat som visar just detta förekommer toppning av träd än idag.

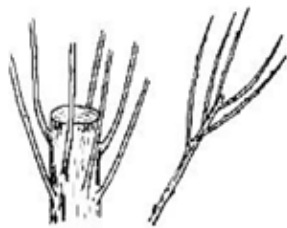

Vad är toppning?

Toppkapning eller "toppning" innebär att grenar eller stammar kapas på ett sådant sätt att inga andra grenar kan överta tillväxten (se bilden till vänster). Detta skapar stora öppna skador där veden exponeras för sjukdomar och röta under mycket lång tid, ofta flera år.

Toppning stressar träden

Toppkapning innebär att stora delar av den kolhydratsproducerande kronan avlägsnas vilket medför att träden börjar "svälta". Detta triggar en överlevnadsmekanism som innebär att trädet skjuter stora mängder snabbväxande skott strax under varje toppkapning. Om trädet inte har tillräckligt stora energireserver för att ersätta den förlorade kronvolymen finns det en stor risk att det dör. Stressade och försvagade träd är även mer mottagliga för insektsangrepp och sjukdomar vilket skapar sekundära skador. Stora öppna skador är svårt för trädens kemiska försvarsmekanismer att klara av. Vissa insekter attraheras även av stressade träd via kemiska signaler.

Toppning orsakar rötangrepp

Ett korrekt utförd beskärningssnitt ska göras strax utanför grenens grenkrage. Därmed skapas biologiska förutsättningar för trädet att valla över skadan så länge trädet är friskt

och snittet inte är för stort. Om grenen kapas mitt emellan sidogrenar skapas stubbar vilka trädet inte kan eller har svårt att valla över. Detta medför att veden exponeras för rötorganismer vilka får fri väg till stammen. Resultatet blir ett strukturellt farligt träd för både person och egendom när rötan bryter ner stamveden.

Stubs left from topping usually decay. The shoots that are produced below the cut are weakly attached and often become a hazard.

snabbväxande och bryts tyvärr lätt, särskilt om de utsätts för vind. Toppkapning är därmed ingen lösning för att göra träd säkrare.

Toppning skapar faror

Överlevnadsmekanismen som sätter igång den snabba skottillväxten under toppkapningarna innebär stora energikostnader för trädet. Skotten utvecklas från knoppar nära ytan på de avlägsnade grenarna. Istället för att utvecklas i en sockel av överlappande ved som normala grenar blir skotten bara förankrade i det yttersta lagren under snittet. De nya skotten är väldigt

Toppning skapar fula träd

Ett trädets naturliga grenstruktur är ett biologiskt mästerverk. En enorm variation av trädformationer och växtmiljöer skapas då träden försöker nå sitt mål, att exponera sina löv för solen. Toppning av träd förstör denna naturliga

skönhet och resulterar i lövbollar på sommaren och osymmetriska, fula träd med massa stubbar och skottkvastar på vintern.

Toppning är dyrt

Kostnaden för toppkapning måste ses ur ett långsiktigt perspektiv. Även om trädet överlever själva ingreppet finns det en stor risk att man måste komma tillbaka och ta hand om stormskadade trädrester. Om kapningen görs för att reducera ett trädets storlek måste nya kapningar ske inom några få år. När det sedan dör måste det fällas. Därmed är toppning av träd en väldigt skötselintensiv åtgärd. Dessutom riskerar man att smittsamma skadegörare får fäste på det skadade trädet och sprider sig till värdefulla träd i närheten. Totalkostanden kan alltså bli betydligt högre än för fällning. Här bör än en gång poängteras den ökade risken för toppade träd att skada person och egendom. Eftersom det vare sig är en säkerhetsmässigt eller fackmässigt acceptabel åtgärd kan, (och bör) den som beslutat om toppning anses vara ansvarig för skador i en eventuell skadeståndsvist.

Trees that have been topped may become hazardous and are unsightly.

Alternativ till toppning

Det finns tillfällen då ett trädets storlek måste reduceras, som till exempel under elledningarna, och det finns tekniker för att göra så. Grenar ska kapas på ett korrekt sätt tillbaka till grenkragen. Om en större gren tas bort måste den mindre som ska ta över tillväxten vara minst 1/3 av diametern av den större. Detta medför även en trädets naturliga form bibehålls. Större snitt bör dock undvikas ef-

If the height of a tree must be reduced, all cuts should be made to strong laterals or to parent limb. Do not cut limbs back to stubs.

tersom det kan vara svårt eller ta mycket lång tid för trädet att valla över vilket resulterar i att veden exponeras för röta, insekter och sjukdomar. Träd med en central stam (som våra svenska barrträd) bör dock inte reduceras i höjd. Den bästa lösningen kan i många fall vara att ersätta trädet med en art som är mer lämplig för platsen.

MYTER OM TOPPNING

Myt: Toppning skapar stormtåliga träd som är lätta att hålla efter.

Fakta: Toppade träd kan nå sin ursprungliga höjd redan efter något år. De snabbväxande, extremt långa och dåligt förankrade skotten är väldigt känsliga för stormskador. Ett toppat träd är därmed mer skötselintensivt i framtiden jämfört med ett korrekt beskärt träd.

Myt: Toppning stärker och stimulerar träden.

Fakta: Toppning skadar träden och startar en nedåtgående spiral. Ved exponeras för röta, insekter och sjukdomar. Förlorad lövmassa svälter träden vilket försvagar rötter och reducerar trädets strukturella styrka. Även om trädet överlever åtgärden så reduceras trädets framtida förutsättningar att bli ett friskt träd för generationer framåt.

Myt: Toppade träd ökar fastighetsvärdet.

Fakta: Toppade träd saknar trädets naturliga skönhet vilket kan reducera fastighetsvärdet. Toppade träd utgör i mycket större grad en risk för person och egendom jämfört med ett friskt träd.

Myt: Toppning är billigare än fällning.

Fakta: Toppning innebär att man skjuter fällningskostnaden på framtiden samtidigt som man upprepade gånger måste betala för att toppka-pa trädet.

Denna text är hämtad från International Society of Arboriculture (ISA) vilket är en världsomspännande organisation som arbetar för bättre trädvård. I Sverige representeras ISA av Svenska Trädföreningen. Översättning av Per Stjernberg, 2007.